

**Pensioenregeling van
DSM Fine Chemicals Netherlands BV**

Deel 1

**met reglementsbe­palingen
voor deelnemers die vóór 1 juli 1996
deelnemer zijn geworden ***

Datum ingang : 1 januari 1991

Datum wijziging : 1 juli 1999

* Deel 2, met reglementsbe­palingen voor deelnemers die op of na 1 juli 1996 deelnemer zijn geworden, ligt ter inzage bij P&O en bij NV Pensioenverzekerings­maatschappij DSM (PVM).

Reglementsbe­palin­gen voor deel­nemers die vóór 1 juli 1996 deel­nemer zijn ge­worden

Inhoudsopgave

Artikel		Blz.
1	Definities	1
2	Deelnemerschap en aspirant-deelnemerschap	3
3	Omschrijving van de pensioenaanspraken	4
4	Ouderdomspensioen	5
5	(Aanvullend) Nabestaandenpensioen voor de partner	8
6	Pensioen en scheiding	10
7	Omzetting nabestaandenpensioen voor de partner in ouderdomspensioen	11
8	Nabestaandenpensioen voor de kinderen	12
9	Voortzetting deelnemerschap bij arbeidsongeschiktheid	13
10	Arbeidsongeschiktheidspensioen	14
11	Aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen	16
12	Aanspraken bij beëindiging van het deelnemerschap	17
13	Het recht op waardeoverdracht	18
14	Deeltijd deelnemers	19
15	Financiering en bijdragen	20
16	Toeslagen	21
17	Voorbehoud van de werkgever	22
18	Algemene bepalingen	23
19	Onvoorziene gevallen	24
20A	Overgangsbepalingen voor hen die reeds vóór 1 januari 1972 deelnemer waren	25
20B	Overgangsbepalingen voor hen die reeds vóór 1 januari 1988 deelnemer waren in Stichting Océ van der Grinten Pensioenfonds	26
20C	Overgangsbepalingen geldende per 1 januari 1991	27
21	Inwerkingtreding	30
Bijlage	Berekeningsgegevens	31

Bepalingen voor deelnemers die vóór 1 juli 1996 deelnemer zijn geworden

Artikel 1 Definities

In deze pensioenregeling wordt verstaan onder:

1. **Werkgever:**
DSM Fine Chemicals Netherlands BV, gevestigd te Venlo.
2. **Werknemers:**
alle werknemers die krachtens een arbeidsovereenkomst, waarop een CAO van toepassing is, in dienst zijn van de werkgever, alsmede de directeuren en adjunct-directeuren van de werkgever.
3. **Deelnemer:**
de werknemer die ten minste de 25-jarige leeftijd heeft bereikt.
4. **Directie:**
de directie van DSM Fine Chemicals Netherlands BV, gevestigd te Venlo.
5. **Partner:**
 - a. de man of vrouw met wie de (gewezen / aspirant-)deelnemer vóór de pensioen-datum is gehuwd;
 - b. de man of vrouw met wie het partnerschap met de (gewezen / aspirant-) deel-nemer vóór de pensioendatum is geregistreerd bij de burgerlijke stand, op de wijze als omschreven in het Burgerlijk Wetboek;
 - c. de man of vrouw die met de (gewezen / aspirant-)deelnemer vóór de pensioen-datum samenwoont, indien is voldaan aan de volgende voorwaarden:
 1. de partners moeten beiden ongehuwd zijn, geen bloed- of aanverwant in de rechte lijn van elkaar zijn;
 2. de gemeenschappelijke huishouding die beide partners samen voeren dient te blijken uit een uittreksel bevolkingsregister;
 3. de partners moeten beschikken over een notarieel verleden samenlevings-contract inhoudende enige vermogensrechtelijke zaken.Als partner wordt uitsluitend de persoon aangemerkt die via een verzoek om verzekering voor partnerpensioen bij de verzekeraar is aangemeld en als zodanig voor deze verzekering is geaccepteerd.
6. **Partnerschap:**
de formele relatie met een partner als bedoeld in lid 5 van dit artikel.
7. **Scheiding:**
de beëindiging van het partnerschap door:
 - a. echtscheiding of ontbinding van het huwelijk na scheiding van tafel en bed;
 - b. eindiging van het geregistreerd partnerschap met wederzijds goedvinden of door ontbinding op verzoek van één van de partijen;
 - c. beëindiging van het ongehuwde samenlevingsverband of het samenlevings-contract als bedoeld in lid 5, letter c, van dit artikel, anders dan door overlijden of het aangaan van een huwelijk met dezelfde partner.

8. **Scheidingsdatum:**
de datum waarop de rechterlijke uitspraak houdende de scheiding of de beëindiging van het geregistreerd partnerschap wordt opgenomen in de registers van de burgerlijke stand, dan wel de datum waarop het ongehuwde samenlevingsverband wordt beëindigd of het samenlevingscontract wordt verbroken.
9. **Kinderen:**
het eigen kind dat tot de (gewezen / aspirant-)deelnemer in familierechtelijke betrekking staat en voorts geadopteerde kinderen, pleeg- en stiefkinderen die naar het oordeel van de werkgever als eigen kinderen worden onderhouden en opgevoed.
10. **Pensioendatum:**
de dag waarop de (gewezen) deelnemer 65 jaar wordt.
11. **AOW-uitkering voor gehuwden:**
tweemaal het bruto bedrag op jaarbasis dat een gehuwde pensioengerechtigde, met een echtgenoot van 65 jaar of ouder, ingevolge de Algemene Ouderdomswet verkrijgt, vermeerderd met de daarbij behorende de vakantie-uitkering.
Het deel van de AOW-uitkering dat als overhevelingstoeslag wordt aangemerkt blijft hierbij buiten beschouwing.
12. **Verzekeraar:**
NV Pensioenverzekeringsmaatschappij DSM te Heerlen.

Artikel 2 Deelnemerschap en aspirant-deelnemerschap

1. Het deelnemerschap vangt aan op de eerste dag van de maand van indiensttreding, maar niet eerder dan op de dag waarop de werknemer de leeftijd van 25 jaar bereikt.
2. Het deelnemerschap eindigt:
 - a. op de pensioendatum;
 - b. bij overlijden;
 - c. bij beëindiging van de dienstbetrekking vóór de pensioendatum, anders dan wegens arbeidsongeschiktheid als bedoeld in artikel 9;
 - d. bij beëindiging van de periode van arbeidsongeschiktheid als bedoeld in artikel 9, gevolgd door toepassing van artikel 12.
3. Aspirant-deelnemer is de werknemer als bedoeld in lid 1 die nog geen deelnemer is omdat hij/zij de 25-jarige leeftijd nog niet heeft bereikt.
Het aspirant-deelnemerschap vangt aan op de dag waarop de werknemer in dienst treedt.
4. Het aspirant-deelnemerschap eindigt:
 - a. bij aanvang van het deelnemerschap;
 - b. bij overlijden;
 - c. bij beëindiging van de dienstbetrekking.
5. Iedere (aspirant-)deelnemer wordt bij aanvang van het (aspirant-)deelnemerschap door de werkgever schriftelijk op de hoogte gesteld van de inhoud van het geldende reglement. Jaarlijks stelt de werkgever hen, via het bedrijfsbulletin, schriftelijk op de hoogte van daarin aangebrachte wijzigingen.
De werkgever stelt de belanghebbenden in staat desgewenst van het geldende reglement kennis te nemen.

Artikel 3 Omschrijving van de pensioenaanspraken

1. De deelnemer heeft met inachtneming van de overige bepalingen van dit pensioenreglement aanspraak op:
 - a. **ouderdomspensioen** voor zichzelf;
 - b. **(aanvullend) nabestaandenpensioen** voor zijn of haar partner;
 - c. **nabestaandenpensioen** voor zijn of haar kinderen;
 - d. **(aanvullend) arbeidsongeschiktheidspensioen** voor zichzelf.
2. De aspirant-deelnemer heeft met inachtneming van de overige bepalingen van dit pensioenreglement aanspraak op:
 - a. **(aanvullend) nabestaandenpensioen** voor zijn of haar partner;
 - b. **nabestaandenpensioen** voor zijn of haar kinderen;
 - c. **(aanvullend) arbeidsongeschiktheidspensioen** voor zichzelf.
3. De pensioenen worden aan het einde van iedere maand uitgekeerd in termijnen, elk groot één twaalfde deel van de jaarpensioenen omschreven in de volgende artikelen van dit pensioenreglement.
4. De op de pensioendatum geldende dan wel verzekerde pensioenaanspraken worden per de datum van aanvang van het deelnemerschap en vervolgens per 1 januari van elk jaar berekend en vastgesteld.
5. Jaarlijks verstrekt de werkgever vóór 1 oktober aan iedere deelnemer een opgave van:
 - a. de hoogte van het voor de deelnemer geldende loon voor ouderdomspensioen;
 - b. de hoogte van de voor de deelnemer geldende meerverdienste uit ploegendienst;
 - c. de hoogte van de pensioenaanspraken welke de deelnemer kan bereiken indien hij/zij tot de pensioendatum deelnemer blijft;
 - d. de hoogte van de pensioenaanspraken welke de deelnemer reeds heeft bereikt.De gewezen deelnemer ontvangt een bewijs van de premievrije aanspraken.
6. Onverminderd het bepaalde in artikel 12, lid 1, letter f, verstrekt de werkgever op verzoek aan de (gewezen) deelnemer binnen drie maanden na dat verzoek een opgave van de hoogte van de opgebouwde pensioenaanspraken, vermeerderd met de na beëindiging van het deelnemerschap toegekende toeslagen als bedoeld in artikel 16. De werkgever kan een vergoeding vragen van de aan deze opgave verbonden kosten.

Artikel 4 Ouderdomspensioen

1.
 - a. Het ouderdomspensioen van de (gewezen) deelnemer gaat in op de pensioendatum.
 - b. In afwijking van het bepaalde onder a gaat het ouderdomspensioen van degene op wie de bepalingen van artikel 10 en/of artikel 11 van toepassing zijn, indien dit pensioen aansluit bij de beëindiging van een uitkering ingevolge de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) en mits de arbeidsovereenkomst met de werkgever is beëindigd, in op de eerste dag van de maand waarin de pensioendatum wordt bereikt.
 - c. Het ouderdomspensioen eindigt op de laatste dag van de maand van overlijden van de gerechtigde.
2. De hoogte van het ouderdomspensioen is afhankelijk van:
 - a. het aantal behaalde **deelnemersjaren**,
 - b. de hoogte van de verworven aanspraak op ouderdomspensioen uit dagdienst, die op zijn beurt afhankelijk is van:
 1. de hoogte van het **loon voor ouderdomspensioen**,
 2. de hoogte van de **franchise** en
 3. de hoogte van de **berekeningsgrens**,
 - c. de hoogte van de verworven aanspraak op ouderdomspensioen uit ploegendienst, die op zijn beurt afhankelijk is van de **meerverdienste uit ploegendienst**.Deze begrippen worden in de volgende leden toegelicht.
3. **Deelnemersjaren**

Deelnemersjaren zijn de jaren gelegen tussen de datum waarop het deelnemerschap is aangevangen en de datum waarop het deelnemerschap is beëindigd.

Als deelnemersjaren worden tevens aangemerkt extra deelnemersjaren als gevolg van waardeoverdracht.

Het maximale aantal deelnemersjaren bedraagt 40.

Deelnemersjaren worden vastgesteld in maanden nauwkeurig. Hierbij geldt: één jaar is 360 dagen en één maand is 30 dagen.
4. **Loon voor ouderdomspensioen**
 - a. 13,96 x het vaste maandsalaris (zoals omschreven in artikel 1 van de geldende CAO) dat de deelnemer ontvangt naar de situatie op 1 januari van het kalenderjaar.
 - b. Voor de deelnemer, die behalve het vaste salaris een variabel salaris - als zodanig vastgesteld door de werkgever - ontvangt, wordt het op bovenomschreven wijze berekende loon voor ouderdomspensioen verhoogd met 50% van het variabel loon over het jaar, voorafgaande aan het jaar waarvoor het loon voor ouderdomspensioen wordt vastgesteld. Indien bij de vaststelling van het in lid 4a bedoelde vaste maandsalaris rekening is gehouden met andere onregelmatige inkomsten, voortvloeiend uit de dienstbetrekking, bijvoorbeeld omzetprovisie, tantièmes e.d., kan de directie vaststellen dat bij de berekening van het loon voor ouderdomspensioen een deel van deze andere onregelmatige inkomsten meegeteld wordt.
 - c. Indien tengevolge van een daling van het vaste maandsalaris of van andere inkomsten van een deelnemer in enig jaar een daling van zijn loon voor ouderdomspensioen zou optreden, kan de directie bepalen, dat het loon voor ouderdomspensioen van die deelnemer in dat jaar ten minste gelijk zal zijn aan zijn loon voor ouderdomspensioen van het voorafgaande jaar.

5. **Franchise**

Het gedeelte van het loon voor ouderdomspensioen waarover geen pensioen wordt opgebouwd.

- a. Tot en met 31 december 1995
100/75 maal de AOW-uitkering voor gehuwden per 1 januari van het kalenderjaar.
- b. Ingaande 1 januari 1996
Het in lid 5a bedoelde bedrag dat per 1 januari 1995 geldt.

6. **Berekeningsgrens**

Het bedrag dat bij de verdeling van het loon voor ouderdomspensioen in zones, de grens aangeeft tussen zone 2 en zone 3.

7. De franchise onder lid 5b en de berekeningsgrens van lid 6 worden jaarlijks per 1 januari door de directie aangepast, uitgaande van de algemene loonontwikkeling bij de werkgever in het voorafgaande kalenderjaar.

8. **Meerverdienste uit ploegendienst**

Het percentage ploegentoeslag naar de situatie op 1 januari van het kalenderjaar berekend over het loon voor ouderdomspensioen, dan wel de toeslag die hij ontvangt op basis van de regeling "Doorbetaling van de toeslag na beëindiging of bij onderbreking van het werken in ploegendienst" (artikel 13, lid 2.5 van de geldende CAO).

9. **Ouderdomspensioen uit dagdienst**

Voor de berekening van de aanspraak op ouderdomspensioen uit dagdienst wordt het loon voor ouderdomspensioen als volgt verdeeld in zones:

- a. Zone 1
Het gedeelte van het loon voor ouderdomspensioen dat gelijk is aan de franchise; over dit gedeelte van het loon voor ouderdomspensioen wordt geen aanspraak op ouderdomspensioen verworven;
- b. Zone 2
Het gedeelte van het loon voor ouderdomspensioen dat als ondergrens de franchise heeft en als bovengrens de berekeningsgrens;
- c. Zone 3
Het gedeelte van het loon voor ouderdomspensioen dat uitgaat boven de berekeningsgrens.

10. Over elk deelnemersjaar verwerft de deelnemer aanspraak op ouderdomspensioen uit dagdienst ten bedrage van:

- a. 1,83% van het loon voor ouderdomspensioen over zone 2;
- b. 1,50% van het loon voor ouderdomspensioen over zone 3.

11. Over een gedeelte van een deelnemersjaar wordt de aanspraak op ouderdomspensioen uit dagdienst evenredig aan het aantal maanden van deelnemerschap in het betreffende kalenderjaar toegekend.

12. De over de voorafgaande jaren verworven aanspraken op ouderdomspensioen uit dagdienst worden, indien hieruit een verhoging resulteert, in elk kalenderjaar vervangen door de som van:

- a. 1,83% van het product van het loon voor ouderdomspensioen over zone 2 en het aantal verstreken deelnemersjaren;
- b. 1,50% van het product van het loon voor ouderdomspensioen over zone 3 en het aantal verstreken deelnemersjaren.

13. Ouderdomspensioen uit ploegendienst

Over elk deelnemersjaar dat de deelnemer werkzaam is in ploegendienst of het bepaalde in artikel 9 op hem van toepassing is, wordt een aanspraak op ouderdomspensioen uit ploegendienst verworven ten bedrage van 1,3% van de meerverdienste uit ploegendienst.

14. De deelnemer die een uitkering op basis van de regeling "Doorbetaling van de toeslag na beëindiging of bij onderbreking van het werken in ploegendienst" heeft, wordt als werkzaam in ploegendienst beschouwd op basis van de ploegentoeslag waarvan de uitkering wordt afgeleid.
15. Indien het deelnemerschap van een ploegendienstwerker dan wel het werken in ploegendienst in de loop van een jaar aanvangt, worden de aanspraken naar evenredigheid toegekend.
16. De verworven aanspraken op ouderdomspensioen uit ploegendienst worden jaarlijks per 1 januari verhoogd, uitgaande van de algemene loonontwikkeling bij de werkgever in het voorafgaande kalenderjaar.
17. Indien een recht op bijzonder ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 6 is ontstaan, wordt de aanspraak op ouderdomspensioen, onderscheidenlijk de afkoopsom daarvan, dan wel het ouderdomspensioen onvoorwaardelijk verminderd met het deel van het ouderdomspensioen dat in aanmerking is genomen bij de vaststelling van dat bijzonder ouderdomspensioen.
18. De aanspraak op ouderdomspensioen van een (gewezen) deelnemer kan zonder toestemming van diens partner niet bij overeenkomst tussen die (gewezen) deelnemer en de verzekeraar of de werkgever worden verminderd, anders dan bij afkoop zoals voorzien bij of krachtens de Pensioen- en spaarfondsenwet, tenzij de partners het recht op pensioenverevening ingevolge de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding hebben uitgesloten.
Elk beding strijdig met het bepaalde in de vorige volzin, is nietig.

Artikel 5 (Aanvullend) Nabestaandenpensioen voor de partner

Nabestaandenpensioen voor de partner

1. Bij overlijden van de (aspirant-)deelnemer of gewezen deelnemer ontvangt zijn/haar partner als bedoeld in artikel 1 lid 5 een nabestaandenpensioen voor de partner. Het nabestaandenpensioen voor de partner gaat in op de dag van overlijden van de (aspirant-)deelnemer of gewezen deelnemer en eindigt op de laatste dag van de maand van overlijden van de gerechtigde.
2.
 - a. Het nabestaandenpensioen is bij overlijden op of na de pensioendatum gelijk aan 66 2/3% van het ouderdompensioen.
 - b. Bij overlijden van de (aspirant-)deelnemer vóór de pensioendatum is het nabestaandenpensioen gelijk aan 66 2/3% van het ouderdompensioen dat de (aspirant-)deelnemer had kunnen behalen indien hij/zij tot de pensioendatum zou hebben deelgenomen, met een loon voor ouderdompensioen en meerverdienste uit ploegendienst gelijk aan die per 1 januari van het jaar van overlijden.
 - c. Bij overlijden van een gewezen deelnemer vóór de pensioendatum is het nabestaandenpensioen gelijk aan 66 2/3% van het ouderdompensioen waarop de gewezen deelnemer bij beëindiging van het deelnemerschap aanspraak heeft verkregen.
3. Bij overlijden van een (aspirant-)deelnemer vóór de pensioendatum wordt het in lid 2 berekende nabestaandenpensioen verhoogd met 13 1/3% van het ouderdompensioen zoals bedoeld in lid 2, letters a en b. Deze verhoging vervalt op de eerste dag van de maand waarin de overlevende partner de 65-jarige leeftijd bereikt.
4. Het nabestaandenpensioen en de tijdelijke toeslag zoals bedoeld in lid 3, worden verlaagd met 2,5% voor elk vol jaar dat de partner meer dan tien jaar jonger is dan de (gewezen) deelnemer.
5. Op het nabestaandenpensioen voor de partner komen in mindering nabestaandenpensioenen voor de partner toegekend aan gewezen partners ingevolge het bepaalde in artikel 6.
6. Geen nabestaandenpensioen en tijdelijke toeslag worden toegekend aan de partner met wie de (gewezen) deelnemer na de pensioendatum een partnerschap is aangegaan.
7. Indien de (gewezen) deelnemer na toepassing van artikel 6 wederom een partnerschap aangaat, heeft de nieuwe partner aanspraak op een verlaagd nabestaandenpensioen voor de partner. Het verlaagde nabestaandenpensioen voor de partner is gelijk aan het in lid 2 omschreven bedrag, verminderd met het ingevolge artikel 6 bepaalde bijzonder nabestaandenpensioen, dit laatste vermeerderd met de daarover krachtens artikel 16 verleende toeslagen.

Aanvullend nabestaandenpensioen voor de partner

8. Bij overlijden van een (aspirant-)deelnemer, ontstaat voor zijn/haar partner die jonger is dan 65 jaar en ingevolge de leden 1 tot en met 7 aanspraak heeft op nabestaandenpensioen voor de partner, tevens aanspraak op een aanvullend nabestaandenpensioen, mits deze nabestaande voldoet aan de vereisten die in artikel 8 van de Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW), zoals deze bepaling luidde op 30 juni 1996, aan het recht op AWW-uitkering worden gesteld.
9. Het aanvullende nabestaandenpensioen voor de partner is gelijk aan het verschil tussen de maximale uitkering die een nabestaande zonder gehuwde minderjarige kinderen ingevolge de Algemene nabestaandenwet (Anw) kan ontvangen en de uitkering die de nabestaande daadwerkelijk ingevolge de Anw ontvangt.
Voor de berekening van de daadwerkelijk ontvangen Anw-uitkering, blijft daarbij een eventuele halfwezenuitkering ingevolge artikel 22 van de Anw buiten beschouwing.
- 10
 - a. De ingangsdatum van het aanvullend nabestaandenpensioen voor de partner is gelijk aan de datum waarop de Anw-uitkering van de nabestaande ingaat.
 - b. In afwijking van het bepaalde in artikel 16 wijzigt de hoogte van het aanvullend nabestaandenpensioen voor de partner per de datum waarop de (daadwerkelijke) uitkering ingevolge de Anw wijzigt.
 - c. Het aanvullend nabestaandenpensioen voor de partner eindigt bij het (hernieuwd) aangaan van een partnerschap, doch uiterlijk per de eerste dag van de maand waarin de gerechtigde de 65-jarige leeftijd bereikt.

Vermindering aanspraak op (aanvullend) nabestaandenpensioen voor de partner

11. De aanspraak op nabestaandenpensioen voor de partner van een (gewezen) deelnemer kan zonder toestemming van die partner niet bij overeenkomst tussen de (gewezen) deelnemer en de verzekeraar of de werkgever worden verminderd, anders dan bij afkoop zoals voorzien bij of krachtens de Pensioen- en spaarfondsenwet. Elk beding, strijdig met het bepaalde in de vorige volzin, is nietig.

Artikel 6 Pensioen en scheiding

Bijzonder nabestaandenpensioen

1. Bij scheiding van een deelnemer behoudt de gewezen partner aanspraak op een bijzonder nabestaandenpensioen, ter grootte van het nabestaandenpensioen voor de partner, dat zou zijn verkregen indien het deelnemerschap op de scheidingsdatum zou zijn beëindigd op de wijze als bedoeld in artikel 12.
2. Bij scheiding van een gewezen deelnemer behoudt de gewezen partner aanspraak op een bijzonder nabestaandenpensioen, ter grootte van het nabestaandenpensioen voor de partner dat de gewezen deelnemer ten behoeve van de gewezen partner heeft verkregen bij het eindigen van de deelneming.
3. De gewezen partner van de (gewezen) deelnemer ontvangt een bewijs van de aanspraak op bijzonder nabestaandenpensioen.
4. Het bepaalde in lid 1 en 2 vindt geen toepassing, indien beide partners zulks overeenkomen bij huwelijkse voorwaarden, voorwaarden bij geregistreerd partnerschap of bij een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding. De overeenkomst is slechts geldig indien aan deze overeenkomst een verklaring van de verzekeraar is gehecht, dat het bereid is een uit de afwijking voortvloeiend pensioenrisico te dekken.
5. Het bepaalde in artikel 5, leden 1, 4 en 6 is van overeenkomstige toepassing op het bijzonder nabestaandenpensioen.

Bijzonder ouderdompensioen

6. In geval van echtscheiding of scheiding van tafel en bed op of na 1 mei 1995, dan wel bij beëindiging van het geregistreerd partnerschap vindt verevening van het tijdens het huwelijk bij de werkgever opgebouwde ouderdompensioen plaats conform de Wet verevening pensioenrechten bij scheiding.
7. Het bepaalde in lid 6 is niet van toepassing indien partijen verevening van pensioenrechten bij scheiding hebben uitgesloten bij huwelijkse voorwaarden, voorwaarden bij geregistreerd partnerschap of bij een schriftelijke overeenkomst met het oog op de scheiding.
8. De kosten van verevening zal de verzekeraar in gelijke delen aan beide partijen in rekening brengen.

Beëindiging ongehuwde samenlevingsverband (artikel 1, lid 5, punt c)

9. In geval van beëindiging van een partnerschap van ongehuwde partners kan de verzekeraar de leden 6 tot en met 8 van dit artikel toepassen als ware sprake van echtscheiding, indien beide partijen dit zijn overeengekomen in het notarieel verleden samenlevingscontract dan wel in een notariële akte opgemaakt bij de ontbinding van het samenlevingscontract.

Artikel 7 Omzetting nabestaandenpensioen voor de partner in ouderdompensioen

1. Vanaf een half jaar, maar ten minste drie maanden voor het bereiken van de pensioendatum, kan de (gewezen) deelnemer kiezen voor een verhoging van de aanspraak op ouderdompensioen in plaats van een aanspraak op nabestaandenpensioen voor de partner. Deze keuzemogelijkheid geldt slechts ten aanzien van pensioenaanspraken die zijn verworven na 30 juni 1996.
2. De keuze geschiedt door middel van een keuzeformulier dat, na een daartoe strekkend verzoek, door de verzekeraar aan de (gewezen) deelnemer ter beschikking wordt gesteld. De verzekeraar dient vóór het bereiken van de pensioendatum in het bezit te zijn van een zowel door de (gewezen) deelnemer als diens partner ondertekent keuzeformulier.
Ondertekening van het keuzeformulier dient plaats te vinden ten overstaan van een notaris, welke het keuzeformulier in een notariële akte zal opnemen. Indien de (gewezen) deelnemer geen partner heeft of heeft gehad, is het bepaalde in de vorige volzin niet van toepassing.
3. Een keuze van een (gewezen) deelnemer voor verhoging van het ouderdompensioen in plaats van de aanspraak op nabestaandenpensioen voor de partner, heeft tot gevolg dat de tot de pensioendatum opgebouwde aanspraak op ouderdompensioen, voor zover verworven na 30 juni 1996, met 20% wordt verhoogd, terwijl de na 30 juni 1996 opgebouwde aanspraak op nabestaandenpensioen voor de partner, met wie de (gewezen) deelnemer op de pensioendatum een partnerschap heeft, vervalt. De (gewezen) deelnemer kan verzoeken het vorenstaande slechts ten dele te doen toepassen.
De toepassing van het vorenstaande heeft plaats met inachtneming van het hierna onder 4 bepaalde.
4. Indien vóór het bereiken van de pensioendatum reeds een aanspraak op bijzonder nabestaandenpensioen als bedoeld in artikel 6 leden 1 en 2 is toegekend, wordt een verhoging als bedoeld onder 3 slechts toegepast op het tot de pensioendatum opgebouwde ouderdompensioen, nadat dit is verminderd met het ouderdompensioen waarvan dat bijzonder nabestaandenpensioen op de scheidingsdatum is afgeleid, rekening houdend met de toeslagen als bedoeld in artikel 16.

Artikel 8 Nabestaandenpensioen voor de kinderen

1. Het nabestaandenpensioen voor de kinderen gaat in op de dag van overlijden van de (aspirant-)deelnemer of gewezen deelnemer.
Het nabestaandenpensioen loopt door tot de laatste dag van de maand waarin het kind de 18-jarige leeftijd bereikt.
Het nabestaandenpensioen zal ingaan of doorlopen voor kinderen ouder dan 18 jaar, indien en voor zolang zij invalide of studierend zijn krachtens de bepalingen van de Wet op de studiefinanciering.
Het nabestaandenpensioen voor een invalide of studierend kind loopt uiterlijk door tot en met de laatste dag van de maand waarin het kind de 27-jarige leeftijd bereikt.
Het nabestaandenpensioen eindigt op de laatste dag van de maand van overlijden van het kind.
2.
 - a. Het nabestaandenpensioen bedraagt voor ieder kind bij overlijden van de vader of moeder op of na de pensioendatum 16% van het ouderdompensioen dat laatstelijk is uitgekeerd.
Indien de gerechtigde op ouderdompensioen gebruik heeft gemaakt van de in artikel 7 omschreven mogelijkheid, wordt uitgegaan van het ouderdompensioen dat laatstelijk zou zijn uitgekeerd, indien geen omzetting overeenkomstig artikel 7 zou zijn toegepast.
 - b. Bij overlijden van een (aspirant-)deelnemer vóór de pensioendatum is het nabestaandenpensioen voor ieder kind gelijk aan 16% van het ouderdompensioen dat de deelnemer had kunnen behalen indien het (aspirant-)deelnemerschap tot de pensioendatum zou zijn voortgezet, met een loon voor ouderdompensioen en een meerverdienste uit ploegendienst zoals die laatstelijk per 1 januari van het jaar van overlijden zijn vastgesteld.
 - c. Bij overlijden van een gewezen deelnemer vóór de pensioendatum is het nabestaandenpensioen voor ieder kind gelijk aan 16% van het ouderdompensioen waarop de gewezen deelnemer bij beëindiging van het deelnemerschap aanspraak zou hebben verkregen.
 - d. Het nabestaandenpensioen wordt verdubbeld wanneer geen nabestaandenpensioen wordt uitgekeerd aan de (gewezen) partner van de (gewezen) deelnemer.
3. Het nabestaandenpensioen zal bij ingang naar evenredigheid worden verminderd indien en voor zover de som van de uitkeringen krachtens de sociale verzekeringen en het totaal van nabestaandenpensioen voor de partner en voor de kinderen uitgaat boven het laatstelijk door de overleden deelnemer genoten vaste jaarinkomen, waarbij als uitkeringen krachtens de sociale verzekering worden aangehouden de uitkeringen geldend op de dag van overlijden van de deelnemer.
Onder vast jaarinkomen wordt hierbij verstaan het loon voor ouderdompensioen vermeerderd met de meerverdienste uit ploegendienst.
4. Geen aanspraak op nabestaandenpensioen bestaat voor kinderen, geboren uit een partnerschap dat is gesloten nadat de (gewezen) deelnemer de pensioendatum heeft bereikt en voor kinderen die na deze datum door de (gewezen) deelnemer als eigen kinderen worden onderhouden en opgevoed.

Artikel 9 Voortzetting deelnemerschap bij arbeidsongeschiktheid

1. Met ingang van de dag waarop een deelnemer gedurende drie jaren ononderbroken aanspraak heeft op een uitkering krachtens de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO), wegens een na de datum van indiensttreding ingetreden arbeidsongeschiktheid van 65% of meer, blijft het loon voor ouderdomspensioen en de meerverdiensite uit ploegendienst verder ongewijzigd, zolang de deelnemer onafgebroken aanspraak maakt op deze uitkering.
Het loon voor ouderdomspensioen en de meerverdiensite uit ploegendienst kunnen jaarlijks per 1 januari door de werkgever worden aangepast, uitgaande van de algemene loonontwikkeling bij de werkgever in het voorafgaande kalenderjaar.
2. Indien en voor zolang het in lid 1 bepaalde het geval is, zal de opbouw van ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen voor de kinderen premievrij worden voortgezet.
3. Geen premievrije voortzetting vindt plaats:
 - a. indien de arbeidsongeschiktheid het gevolg is van: oorlog, oorlogstoestand, vijandelijke inval, burgeroorlog of oproer, dan wel daardoor is bevorderd, of van atoomreacties, tenzij toegepast bij medische behandeling;
 - b. indien de deelnemer ondanks het bestaan van zijn arbeidsongeschiktheid een arbeidsinkomen geniet, dat groter is dan het arbeidsinkomen dat hij laatstelijk vóór het intreden van de arbeidsongeschiktheid genoot; de werkgever heeft het recht opgave te verlangen - te staven met bewijsstukken als door haar nodig geoordeeld - van het arbeidsinkomen van de deelnemer.
4. Het deelnemerschap blijft uiterlijk tot de pensioendatum gehandhaafd, ook na beëindiging van het dienstverband van de deelnemer met de werkgever, zolang sprake is van de premievrije voortzetting als bedoeld in lid 2.
5. Een deelnemer die niet verzekerd is krachtens de WAO, wordt voor de toepassing van dit artikel geacht recht te hebben, of te hebben gehad, op een WAO-uitkering indien hij naar het oordeel van de werkgever recht op een zodanige uitkering zou hebben of zou hebben gehad, indien hij wel krachtens die wet verzekerd was.

Artikel 10 Arbeidsongeschiktheidspensioen

1. Een (aspirant-)deelnemer, die ononderbroken aanspraak heeft op een uitkering krachtens de Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) naar een arbeidsongeschiktheid van 25% of meer en wiens loon voor arbeidsongeschiktheidspensioen uitgaat boven het maximale bedrag op jaarbasis waarover WAO-uitkeringen worden berekend (WAO-uitkeringsgrens), heeft aanspraak op een arbeidsongeschiktheidspensioen, indien en zolang die arbeidsongeschiktheid 25% of meer bedraagt.

Onder **loon voor arbeidsongeschiktheidspensioen** wordt verstaan 15 x het vaste maandsalaris (zoals omschreven in artikel 1 van de geldende CAO) dat de deelnemer ontvangt naar de situatie op 1 januari van het kalenderjaar, verhoogd met het percentage ploegentoeslag per 1 januari van het kalenderjaar, dan wel de toeslag die de deelnemer ontvangt op basis van de regeling "Doorbetaling van de toeslag na beëindiging of bij onderbreking van het werken in ploegendienst".

2. Het arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt bij volledige arbeidsongeschiktheid 80% van het loon voor arbeidsongeschiktheidspensioen, voor zover dat uitgaat boven de WAO-uitkeringsgrens.
De hoogte van het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt vastgesteld overeenkomstig de volgende tabel:

Mate van arbeidsongeschiktheid	Arbeidsongeschiktheidspensioen uitgekeerd voor
25% tot 35%	25%
35% tot 45%	37,5%
45% tot 55%	50%
55% tot 65%	62,5%
65% tot 100%	100%

3. Onder **WAO-uitkeringsgrens** wordt verstaan de WAO-uitkeringsgrens naar de situatie per 1 januari voorafgaande aan het ontstaan van de aanspraak op arbeidsongeschiktheidspensioen.
4. a. Het arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in op de datum waarop de WAO-loondervingsuitkering ingaat, dan wel - indien de (aspirant-)deelnemer wegens zijn leeftijd niet voor een WAO-loondervingsuitkering in aanmerking komt - op de datum waarop de WAO-vervolguitkering ingaat, echter niet eerder dan na beëindiging van de periode van uitkering van ziekengeld vanwege de werkgever.
b. Het arbeidsongeschiktheidspensioen eindigt op de laatste dag waarop de WAO-uitkering wordt verleend, dan wel tot en met de laatste dag van de maand waarin betrokkene vóór het bereiken van de pensioendatum overlijdt.

5. Bij wijziging van het arbeidsongeschiktheidspercentage wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen herrekend. Deze herrekening vindt, indien het percentage van de arbeidsongeschiktheid wordt verhoogd, slechts plaats indien en voor zover naar het oordeel van de verzekeraar een direct oorzakelijk verband bestaat met de op het tijdstip van de eerste toekenning van het arbeidsongeschiktheidspensioen bestaande arbeidsongeschiktheid.
Een verlaging of verhoging van het arbeidsongeschiktheidspensioen gaat in op de eerste dag van de maand volgende op de maand waarin de verlaging of verhoging van de arbeidsongeschiktheid ingevolge de WAO heeft plaatsgevonden.
6. Het arbeidsongeschiktheidspensioen en het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen conform artikel 11 tezamen bedragen op jaarbasis ten hoogste het **maximum uitkeringsniveau arbeidsongeschiktheidspensioen**.
Het maximum uitkeringsniveau arbeidsongeschiktheidspensioen wordt jaarlijks per 1 januari door de directie aangepast, uitgaande van de algemene loonontwikkeling bij de werkgever in het voorafgaande kalenderjaar.
Indien het dienstverband met de betrokken deelnemer niet wordt verbroken, kan de werkgever het arbeidsongeschiktheidspensioen korten op het salaris.
7. Het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt niet uitgekeerd indien de arbeidsongeschiktheid het gevolg is van oorlog, oorlogstoestand, vijandelijke inval, burgeroorlog of oproer, dan wel daardoor is bevorderd of van atoomreacties, tenzij toegepast bij medische behandeling.
8. Het bepaalde in artikel 9, lid 5 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 11 Aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen

1. Indien aan een (aspirant-)deelnemer na 25 januari 1994 een WAO-uitkering van 25% of meer wordt toegekend, ontstaat tevens aanspraak op een (uitgesteld) aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen.
2. De ingangsdatum is gelijk aan de datum waarop de WAO-vervolguitkering van de (aspirant-)deelnemer ingaat, echter niet eerder dan na beëindiging van de periode van uitkering van ziekengeld vanwege de werkgever. De WAO-vervolguitkering gaat in na afloop van de uitkeringstermijn van de WAO-loondervingsuitkering, welke termijn afhankelijk is van de leeftijd van de (aspirant-)deelnemer.
De uitkeringsduur volgens de huidige WAO is af te lezen uit onderstaande tabel.

Leeftijd ten tijde van ingang WAO-uitkering	Uitkeringsduur WAO- loondervingsuitkering
jonger dan 33 jaar	0 jaar
33 tot en met 37 jaar	0,5 jaar
38 tot en met 42 jaar	1 jaar
43 tot en met 47 jaar	1,5 jaar
48 tot en met 52 jaar	2 jaar
53 tot en met 57 jaar	3 jaar
58 jaar	6 jaar
59 jaar en ouder	tot leeftijd 65

3. Het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen eindigt op de laatste dag waarop de WAO-vervolguitkering wordt verleend, dan wel de laatste dag van de maand waarin betrokkene vóór het bereiken van de pensioendatum overlijdt.
4. De hoogte van het aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen wordt vastgesteld per de datum waarop de WAO-uitkering ingaat.
Het aanvullende arbeidsongeschiktheidspensioen is gelijk aan het verschil tussen de WAO-loondervingsuitkering van de deelnemer en de WAO-vervolguitkering die in aansluiting op de WAO-loondervingsuitkering zal ingaan. Voor een deelnemer die vanwege zijn leeftijd geen WAO-loondervingsuitkering zal ontvangen, stelt de werkgever een fictieve WAO-loondervingsuitkering vast.
5. Het bepaalde in artikel 10, leden 5 tot en met 8 is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 12 Aanspraken bij beëindiging van het deelnemerschap

1. Indien het deelnemerschap eindigt door beëindiging van de arbeidsovereenkomst met de werkgever vóór de pensioendatum, anders dan door overlijden gelden de volgende bepalingen:
 - a. Indien het deelnemerschap korter dan een jaar heeft geduurd, ontvangt de gewezen deelnemer een uitkering, gelijk aan de door hem betaalde bijdragen.
 - b. Het bepaalde onder a is niet van toepassing indien overeenkomstig de bepalingen van artikel 13 elders verworven aanspraken op pensioen bij de verzekeraar zijn ingebracht.
 - c. Indien het deelnemerschap ten minste een jaar heeft geduurd, of de gewezen deelnemer overeenkomstig de bepalingen van artikel 13 elders verworven aanspraken op pensioen bij de verzekeraar heeft ingebracht, behoudt de gewezen deelnemer een premievrije aanspraak op ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen voor de partner en voor de kinderen.
 - d. De onder c bedoelde premievrije aanspraak op ouderdomspensioen is gelijk aan het verschil tussen het ouderdomspensioen dat de deelnemer met een gelijkblijvend loon bij voortzetting van het deelnemerschap zou hebben verkregen en het deel daarvan dat hij/zij zou hebben opgebouwd in de periode tussen beëindiging van het deelnemerschap en de pensioendatum.
 - e. Indien het aspirant-deelnemerschap eindigt door beëindiging van de dienstbetrekking, anders dan door overlijden, komen alle aanspraken op pensioen te vervallen.
 - f. De aanspraak op tijdelijke verhoging van het nabestaandenpensioen voor de partner als omschreven in artikel 5, lid 3, alsmede de aanspraak op aanvullend nabestaandenpensioen voor de partner als omschreven in artikel 5, leden 7 tot en met 10 komen te vervallen.
 - g. De bij letter c bedoelde premievrije aanspraak op nabestaandenpensioen voor de partner en voor de kinderen wordt conform de artikelen 5 en 8 afgeleid van de bij letter d omschreven premievrije aanspraak op ouderdomspensioen. De premievrije aanspraak wordt onmiddellijk en volledig afgefinancierd.
 - h. De gewezen deelnemer ontvangt een bewijs van de premievrije aanspraken.
2. Indien en voor zover aanspraak bestaat op voortzetting van de pensioenopbouw ten laste van Stichting Financiering Voortzetting Pensioenverzekering (Stichting FVP), zal dit artikel niet worden toegepast, tot het tijdstip waarop het recht op de bijdrage krachtens het Bijdragereglement vervalst. Op een bijdrage van de in de vorige volzin bedoelde stichting kan recht bestaan bij werkloosheid, terwijl wordt voldaan aan de bepalingen van het Bijdragereglement 1999. Het Bijdragereglement 1999 ligt bij de werkgever ter inzage.

Artikel 13 Het recht op waardeoverdracht

1. Ingeval beëindiging van het deelnemerschap als bedoeld in artikel 12, dan wel bij aanvang van het deelnemerschap, zal de verzekeraar:
 - a. op verzoek van een gewezen deelnemer aanspraken op pensioen afkopen, indien die afkoop er toe strekt om onder aanwending van die afkoopsom aanspraken op pensioen te verwerven bij de instelling waar de onderneming waaraan hij verbonden is de toezegging omtrent pensioen ter uitvoering heeft ondergebracht.
 - b. op verzoek van een deelnemer een in het kader van het wettelijk recht op waardeoverdracht aangeboden afkoopsom aanwenden ter verwerving van aanspraken op pensioen voor die deelnemer.Een en ander geschiedt indien wordt voldaan aan de in artikel 32b van de Pensioen- en spaarfondsenwet neergelegde vereisten.

2. De vaststelling van de waarde van de af te kopen aanspraken op pensioen, dan wel van de met een aangeboden afkoopsom in te kopen aanspraken op pensioen en de procedure aangaande de waardeoverdracht, geschiedt conform het Besluit reken- en procedureregels recht op waardeoverdracht.

Artikel 14 Deeltijd deelnemers

Indien een (aspirant-)deelnemer een arbeidsovereenkomst heeft voor minder dan het normale aantal arbeidsuren volgens de CAO, dan wel tijdens zijn/haar deelnemerschap, anders dan wegens het ouderenbeleid of verminderde arbeidsgeschiktheid, minder dan het normale aantal arbeidsuren bij de werkgever gaat werken, gelden de volgende bijzondere bepalingen:

- a. De deeltijdfactor is gelijk aan het deel dat het overeengekomen aantal arbeidsuren uitmaakt van het normale aantal arbeidsuren bij de werkgever.
- b. Het loon voor ouderdomspensioen en de meerverdiensite uit ploegendienst worden gesteld op het bedrag dat zou gelden, indien het normale aantal uren zou worden gewerkt, door het conform artikel 4, lid 4 en lid 8 berekende loon voor ouderdomspensioen respectievelijk meerverdiensite uit ploegendienst te delen door de deeltijdfactor.
- c. Het loon voor arbeidsongeschiktheidspensioen wordt gesteld op het bedrag dat zou gelden, indien het normale aantal uren zou worden gewerkt, door het conform artikel 10, lid 1 berekende loon voor arbeidsongeschiktheidspensioen te delen door de deeltijdfactor.
- d. Het ingevolge artikel 4 jaarlijks op te bouwen ouderdomspensioen, dient te worden vermenigvuldigd met de deeltijdfactor.
- e. Bij de berekening van het opgebouwde ouderdomspensioen wordt het aantal deelnemersjaren vermenigvuldigd met het gewogen gemiddelde van de deeltijdfactoren die van toepassing waren gedurende die deelnemersjaren.
- f. Voor de berekening van het tot de pensioendatum behaaltbare ouderdomspensioen als bedoeld in artikel 8 lid 2, letter c, wordt er van uitgegaan, dat de laatst vastgestelde deeltijdfactor tot de pensioendatum onveranderd blijft.
- g. Het (aanvullend) nabestaandenpensioen voor de partner toe te kennen aansluitend aan een periode van deeltijd wordt gecorrigeerd door vermenigvuldiging met de deeltijdfactor.
Het in de vorige volzin ten aanzien van het nabestaandenpensioen bepaalde is van overeenkomstige toepassing bij overlijden van een gewezen deelnemer, die laatstelijk voor beëindiging van het deelnemerschap in deeltijd werkzaam was.
- h. Voor de berekening van de deelnemersbijdrage conform artikel 15, lid 3, wordt de premiegrondslag vermenigvuldigd met de deeltijdfactor in het betreffende jaar.
- i. Voor een deeltijd deelnemer die tevens arbeidsongeschikt is in de zin van artikel 9, worden het arbeidsongeschiktheidspensioen en het maximumpensioen vermenigvuldigd met de deeltijdfactor op de datum waarop de deelnemer recht kreeg op een uitkering krachtens de WAO.
- j. Wijzigingen van de deeltijdfactor worden in aanmerking genomen op de eerste dag van de maand volgend op de wijziging.

Artikel 15 Financiering en bijdragen

1. Ter waarborging van bij dit reglement verleende aanspraken sluit de werkgever op het leven van de deelnemer pensioenverzekeringen bij de verzekeraar. De financiering van de aanspraken c.q. rechten zal op zodanige wijze geschieden dat deze over achterliggende dienstjaren steeds ten volle zijn gedekt. Het nog niet ingekochte gedeelte van het arbeidsongeschiktheidspensioen en van het nabestaandenpensioen voor de kinderen, wordt verzekerd door een risicoverzekering tegen betaling van een risicopremie.
De voorwaarden van verzekering maken deel uit van de in dit reglement vervatte pensioenregeling. Zij liggen voor de deelnemer bij de werkgever ter inzage.
2. De werkgever stelt jaarlijks de middelen ter beschikking die de verzekeraar volgens de bij haar geldende tarieven en voorwaarden nodig heeft ter nakoming van haar verplichtingen uit hoofde van dit pensioenreglement jegens de deelnemers, de gewezen deelnemers en de gepensioneerden, voor zover de door de deelnemers verschuldigde bijdragen hiertoe niet toereikend zijn.
3. De deelnemer is eigen bijdrage verschuldigd. Deze deelnemersbijdrage bedraagt 8% van het gedeelte van het loon voor ouderdomspensioen dat in een kalenderjaar uitgaat boven de **bijdragegrens**.
De bijdragegrens wordt jaarlijks per 1 januari door de directie aangepast, uitgaande van de algemene loonontwikkeling bij de werkgever in het voorafgaande kalenderjaar.
4. De deelnemersbijdrage wordt door de werkgever op het salaris ingehouden, in dezelfde termijnen als waarin het salaris wordt uitbetaald.
5. Aspirant-deelnemers zijn geen eigen bijdrage verschuldigd.
6. Bijdragen zijn niet verschuldigd en geen aanspraken worden verworven over tijdvakken waarover geen loon wordt ontvangen. Indien en voor zover over deze tijdvakken door betrokken deelnemers bijdragen worden voldaan, worden over deze tijdvakken alsnog aanspraken toegekend.

Artikel 16 Toeslagen

1. De werkgever zal er naar streven de ingegane pensioenen jaarlijks in de maand mei aan te passen door middel van een toeslag.
Alvorens de werkgever afwijkt van de intentie om de pensioenen aan te passen, zal hierover tussen de werkgever en vakorganisaties, die zijn betrokken bij de collectieve arbeidsovereenkomst van de werkgever, overleg plaatsvinden.
2. De toeslag is uitgedrukt in een percentage en wordt bepaald aan de hand van de ontwikkeling van de kosten van levensonderhoud.
De toeslag zal niet hoger zijn dan de algemene loonontwikkeling bij de werkgever in het jaar waarin de aanpassing plaatsvindt.
3. Wanneer na 31 december 1991 het ingegane ouderdomspensioen in enig jaar wordt aangepast, worden
 - a. de overige ingegane pensioenen,
 - b. de pensioenaanspraken als bedoeld in artikel 12, lid 1, sub c,
 - c. de tijdelijke toeslag en het aanvullende nabestaandenpensioen voor de partner als bedoeld in artikel 5, lid 3, resp. lid 7,
 - d. alsmede het als gevolg van pensioenverevening afgescheiden deel van het ouderdomspensioen van degene die het deelnemerschap ingevolge artikel 12 heeft beëindigd,gelijktijdig en op overeenkomstige wijze aangepast.
4. Indien en voor zover op enige andere wijze na beëindiging van het deelnemerschap op tijdsduur gebaseerde aanspraken op pensioen worden verkregen, vindt geen aanpassing plaats.
5. Het loon voor arbeidsongeschiktheidspensioen van de in artikel 10 bedoelde deelnemers wordt - voor zover nodig - jaarlijks per 1 januari aangepast aan de algemene loonontwikkeling bij de werkgever in het voorafgaande kalenderjaar.
6. De directie kan toeslagen vaststellen ter zake van de in de loonheffing begrepen premies volksverzekeringen.

Artikel 17 Voorbehoud van de werkgever

1. De werkgever behoudt zich het recht voor dit reglement te wijzigen, indien en voor zover:
 - a. van overheidswege nieuwe verplichte ouderdoms-, arbeidsongeschiktheids-, of nabestaandenvoorzieningen worden ingevoerd, dan wel bestaande zodanige voorzieningen worden gewijzigd en daardoor door de werkgever extra premies moeten worden betaald voor deze pensioenregeling.
 - b. de werkgever na een afwijzende beschikking op een dispensatieverzoek verplicht wordt zich voor alle (aspirant-)deelnemers of een deel van hen aan te sluiten bij een bedrijfspensioenfonds.
 - c. de door de werkgever te dragen jaarlijkse last voor de pensioenverzekeringen op het leven van de deelnemers (dit zijn de actuariële premies verminderd met de bijdragen van de deelnemers en verminderd met de door de verzekeraar verleende kortingen) meer gaat bedragen dan 24% van de som der volgens artikel 4, lid 9 voor het desbetreffende jaar vastgestelde zones 2 en 3 van alle deelnemers; de werkgever zal eerst tot wijziging van het reglement overgaan na overeenstemming met de partijen die bij het CAO-overleg betrokken zijn;
 - d. de financiële situatie van de werkgever, uitsluitend ter beoordeling van de directie, maar tenminste via overleggen van een accountantsverklaring ter zake onderbouwd, dit noodzakelijk maakt.
2. Indien de werkgever van het in lid 1 bedoelde recht gebruik maakt, zal hij de deelnemers terstond daarvan schriftelijk in kennis stellen.
3. Een wijziging zoals bedoeld in het eerste lid, die tot gevolg heeft dat de aanspraken uit hoofde van de pensioenregeling worden verlaagd of beperkt dan wel dat de pensioenregeling wordt beëindigd, zal niet van invloed zijn op de aanspraken van de deelnemers voor zover die overeenkomstig de bepalingen van dit reglement kunnen worden toegerekend over reeds verstreken deelnemersjaren.

Artikel 18 Algemene bepalingen

1. De deelnemer heeft geen aanspraak op de in dit pensioenreglement omschreven pensioenen, indien het risico van de verzekering door de verzekeraar niet is aanvaard of de deelnemer aan de ter zake voor hem uit het reglement voortvloeiende verplichtingen niet heeft voldaan.
2. Het pensioen dient schriftelijk te worden aangevraagd bij de verzekeraar. Bij deze aanvraag moeten de nodig geachte bescheiden worden overgelegd. De verzekeraar kan zelf tot toekenning van het pensioen overgaan. Degene aan wie een pensioen is toegekend ontvangt hiervan een opgave.
3. De pensioenen worden uitsluitend uitbetaald door, en ten kantore van, de verzekeraar. De aan de betaling verbonden overmakingkosten kunnen op de uitkering in mindering worden gebracht.
4. De uitbetaling van pensioenen en van andere uitkeringen geschiedt aan de gerechtigde of aan diens wettelijke vertegenwoordiger, dan wel onder overlegging van een bewijs van machtiging aan diens gemachtigde. Bij uitbetaling aan of via een ander dan de gerechtigde, dient desverlangd een bewijs van in leven zijn van de gerechtigde te worden overgelegd. De uitbetaling van het nabestaandenpensioen voor de kinderen geschiedt aan degene die, naar het oordeel van de verzekeraar, de financiële lasten draagt voor het opvoeden van het kind.
5. De (aspirant-)deelnemer, gewezen deelnemer en de gepensioneerde zijn verplicht om de werkgever schriftelijk opgave te doen van de aanwezigheid van kinderen en van scheiding.
6. De (aspirant-)deelnemers en andere rechthebbenden dienen de werkgever desgevraagd alle inlichtingen te verschaffen, die voor een juiste uitvoering van dit reglement gewenst zijn. De partner als bedoeld in artikel 5 is verplicht om de verzekeraar schriftelijk opgave te doen van een ontvangen uitkering ingevolge de Anw. Bij weigering van het in de vorige volzinnen bepaalde, of bij onjuiste inlichtingen worden de pensioenaanspraken door de werkgever naar de eisen van redelijkheid en billijkheid vastgesteld.
7. Het recht op een verschenen uitkering gaat verloren indien de voldoening ervan niet is gevorderd binnen vijf jaren na de verschijning van de uitkering. Op verzoek van de belanghebbende kan de verzekeraar alsnog na het verstrijken van deze termijn tot uitbetaling overgaan.
8. Voor de deelnemers, die deelnemers zijn geweest in enig bedrijfspensioenfonds, worden de volgens dit reglement berekende pensioenen verminderd met de pensioenen, die op 1 januari 1971 bij het bedrijfspensioenfonds waren opgebouwd gedurende de diensttijd bij de werkgever vanaf hun 25e verjaardag tot 1 januari 1971. Eventuele verhogingen van deze opgebouwde pensioenen na 1 januari 1971 blijven hierbij buiten beschouwing.
9. Ten onrechte genoten uitkeringen moeten aan de verzekeraar worden terugbetaald.

Artikel 19 Onvoorziene gevallen

In incidentele gevallen - niet van algemene aard zijnde - waarin dit reglement niet voorziet en bij verschil van inzicht over de uitlegging van enig artikel, beslist de directie na overleg met de verzekeraar.

Artikel 20A Overgangsbepaling voor hen die reeds voor 1 januari 1972 deelnemer waren

Artikel 25 - oud

Voor degenen, die reeds vóór 1 januari 1972 deelnemer waren, gelden de volgende afwijkingen van het in dit reglement bepaalde:

1. Op het volgens artikel 6, leden 2 en 3 van het tot 1 januari 1972 van kracht zijnde reglement berekende ouderdomspensioen wordt een aftrek toegepast. Deze aftrek bedraagt voor elk jaar tussen de 25-ste verjaardag van de deelnemer en 1 januari 1972 voor mannelijke deelnemers 2% en voor vrouwelijke deelnemers $2\frac{2}{7}\%$ van 25% van het pensioensalaris per 31 december 1971 voor zover dit meer bedraagt dan NLG 17.632,- met dien verstande dat het pensioensalaris ten hoogste tot een bedrag van NLG 64.118,- in aanmerking wordt genomen. Het in artikel 6, lid 7 van het tot 1 januari 1972 van kracht zijnde reglement bepaalde is van overeenkomstige toepassing. Het weduwen- en wezenpensioen wordt berekend naar het aldus verminderde ouderdomspensioen.
2. Voor zover de aanspraken op weduwen- en wezenpensioen en op vrijstelling van bijdragen bij arbeidsongeschiktheid, berekend naar het op 31 december 1971 geldende pensioensalaris volgens de vanaf 1 januari 1972 geldende regeling hoger zijn dan die volgens de voor het jaar 1971 geldende regeling, ontstaan deze hogere aanspraken voor deelnemers wier pensioensalaris op 1 januari 1972 meer dan NLG 40.000,- bedraagt eerst nadat is aangetoond dat de deelnemer normale levens- en validiteitskansen heeft. Artikel 4, lid 9 van het tot 1 januari 1972 van kracht zijnde reglement is van overeenkomstige toepassing.
3. Geen aanspraak op arbeidsongeschiktheidspensioen bestaat:
 - indien de deelnemer op 1 januari 1972 een uitkering krachtens de WAO genoot;
 - indien de deelnemer op 1 januari 1972 ongeschikt was tot werken wegens ziekte en dit op 1 juli 1972 nog is uit dezelfde ziekte-oorzaak, met dien verstande dat een onderbreking van deze ongeschiktheid van 30 dagen of minder buiten beschouwing wordt gelaten.In deze gevallen zal de aanspraak op arbeidsongeschiktheidspensioen eerst ontstaan nadat door middel van een geneeskundig onderzoek, verricht na herstel van de deelnemer, is aangetoond dat de betrokkene normale validiteitskansen heeft. Artikel 4, lid 9 van het tot 1 januari 1972 van kracht zijnde reglement is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 20B Overgangsbepalingen voor hen die reeds vóór 1 januari 1988 deelnemer waren in Stichting Océ van der Grinten Pensioenfonds

Artikel 26 - oud

1. Waar in dit artikel wordt gesproken van Reglement wordt bedoeld het betreffende Reglement van Stichting Océ van der Grinten Pensioenfonds.
2. Voor degenen, die reeds vóór 1 januari 1972 deelnemer waren, blijven de in artikel 24 onder a en d en in artikel 25 onder a van dat Reglement geldend tot 1 januari 1978, vermelde overgangsbepalingen gelden met dien verstande dat waar in dat Reglement in artikel 25 onder a staat "tussen de 25e verjaardag van de deelnemer en 1 januari 1972" wordt gelezen "tussen de 25e verjaardag van de deelnemer en de datum van aanvang van het deelnemerschap".
3. Indien na 1 januari 1982 het deelnemerschap van een vrouwelijke deelnemer vóór haar pensioendatum en anders dan door overlijden eindigt, zal de premievrije aanspraak op het levenslange ouderdomspensioen niet lager zijn dan het per 31 december 1981 ingekochte levenslange ouderdomspensioen volgens het op 31 december 1981 geldende Reglement en dan omgerekend voor ingang op de 65e verjaardag.
4. Een afschrift van de betreffende artikelen van de Reglementen van vóór 1 januari 1978 resp. 31 december 1981 zijn als aanhangsel 2 resp. 3 aan dit Reglement toegevoegd.
5. Voor deelnemers, die op 1 januari 1982 parttimer zijn of vóór 1 januari 1982 zijn geweest, worden de pensioenaanspraken per 1 januari 1982 en vanaf 1 januari 1982 conform artikel 14 vastgesteld (regeling voor parttimers).

Artikel 20C Overgangsbepalingen geldende per 1 januari 1991

1. Voor het jaar 1991 geldt dit pensioenreglement feitelijk als pensioenreglement van Stichting Pensioenfonds Andeno.
Per 31 december 1991 is Stichting Pensioenfonds Andeno krachtens het bestuursbesluit van 18 december 1991 in liquidatie getreden.
Dit pensioenreglement is opgesteld als ware de stichting reeds op 1 januari 1991 ontbonden.
2. Onder "oude reglement" wordt in dit artikel verstaan het tot 1 januari 1991 van kracht zijnde pensioenreglement van Stichting Pensioenfonds Andeno.
3. Ten aanzien van de deelnemer per 31 december 1990 in Stichting Pensioenfonds Andeno van wie het dienstverband met de werkgever is aangevangen na de 25-jarige leeftijd, blijft met betrekking tot de vaststelling na 31 december 1990 van de aanspraak op ouderdomspensioen uit dagdienst op de voet van artikel 4 van dit pensioenreglement, de aanvang van het deelnemerschap - zoals bedoeld in artikel 6 van het "oude reglement" - gehandhaafd op de datum van de 25e verjaardag.
De op de voet van artikel 6, lid 3 van het "oude reglement" vastgestelde aftrek blijft eveneens gehandhaafd.
Artikel 6, lid 6 van het "oude reglement" vindt overeenkomstige toepassing.
4. Ten aanzien van de deelnemer per 31 december 1990 in Stichting Pensioenfonds Andeno op wie als gevolg van arbeidsongeschiktheid het bepaalde in artikel 21 van het "oude reglement" van toepassing is, blijven met betrekking tot de na 31 december 1990 te verkrijgen aanspraak op ouderdomspensioen uit hoofde van doorbouw tijdens arbeidsongeschiktheid op de voet van artikel 9 van dit pensioenreglement, de bepalingen van artikel 5, leden 1a, 5a en 6 en artikel 21, lid 1 van het "oude reglement" van kracht.
5. a. Ten aanzien van de gehuwde deelnemer per 31 december 1990 in Stichting Pensioenfonds Andeno die per 31 december 1990 werkzaam is in ploegendienst zoals genoemd in artikel 4, lid 13 van dit pensioenreglement, gelden met betrekking tot de aanspraken ten behoeve van zijn partner respectievelijk zijn pensioengerechtigde kinderen aanvullende aanspraken op nabestaandenpensioen.
b. De partner van de onder letter a van dit lid bedoelde deelnemer die ten tijde van zijn overlijden werkzaam is in ploegendienst zoals genoemd in artikel 4, lid 13 van dit pensioenreglement, ontvangt een aanvullend nabestaandenpensioen.

Het jaarbedrag van het aanvullend nabestaandenpensioen wordt bepaald aan de hand van de formule:

$1,04 \% \times N \times M$, waarin voorstelt:

1,04 = het percentage nabestaandenpensioen (80%) van het jaaropbouwpercentage van het ouderdompensioen uit ploegendienst (1,3%);

N = het aantal deelnemersjaren gelegen tussen de datum van de 25e verjaardag van de deelnemer en 1 januari 1991, waarbij het bepaalde in artikel 4, lid 3 van dit pensioenreglement van overeenkomstige toepassing is;

M = de per 1 januari van het jaar van overlijden voor de deelnemer geldende meerverdienste uit ploegendienst.

Het in artikel 5 en artikel 6, leden 1 tot en met 5 van dit pensioenreglement bepaalde is van overeenkomstige toepassing.

Het aanvullend nabestaandenpensioen voor de partner gaat in op de dag van het overlijden van de deelnemer en wordt aan haar uitgekeerd tot en met de laatste dag van de maand waarin zij overlijdt, doch uiterlijk tot de datum waarop zij haar 65-jarige leeftijd bereikt.

- c. De kinderen - zoals genoemd in artikel 1, lid 9 van dit pensioenreglement - van de onder letter a van dit lid bedoelde deelnemer die ten tijde van zijn overlijden werkzaam is in ploegendienst zoals genoemd in artikel 4, lid 13 van dit pensioenreglement, ontvangen een aanvullend nabestaandenpensioen.

Het jaarlijkse aanvullend nabestaandenpensioen voor de kinderen bedraagt voor elk pensioengerechtigd kind 17,5% van het op de voet van letter b van dit lid bepaalde c.q. te bepalen bedrag van het aanvullend nabestaandenpensioen voor de kinderen.

Het bepaalde in artikel 8, leden 1, 2 sub d en 4 van dit pensioenreglement, is van overeenkomstige toepassing.

- d. Voor de toepassing van het in artikel 8, lid 3 van dit pensioenreglement bepaalde wordt het aanvullend nabestaandenpensioen voor de partner en voor de kinderen mede in aanmerking genomen.
6. a. Ten aanzien van de deelnemer per 1 januari 1991, die in dienst van de werkgever is getreden aansluitend aan een dienstverband met ACF Chemie BV, en die per 1 januari 1991 deelnemer is geworden in deze pensioenregeling met gelijktijdige inkoop van de waarde van de onder de pensioenregeling van ACF Chemie BV tot en met 31 december 1990 verworven aanspraken op pensioen, geldt - indien de voor hem berekende bedragen van zone 2 en zone 3, zoals bedoeld in artikel 4, lid 9 van dit pensioenreglement, in 1991 lager zijn dan de vastgestelde overeenkomstige bedragen in 1990 - de onder letter b vermelde (garantie)bepaling.

- b. Indien en zolang zijn aanspraak op ouderdomspensioen uit dagdienst per 31 december 1990, berekend op basis van dit pensioenreglement, verhoogd met de jaarlijks te verkrijgen aanspraak op de voet van artikel 4, leden 9 en 10 van dit pensioenreglement, hoger is dan de per dezelfde datum berekende aanspraak op de voet van artikel 4, lid 12 van dit pensioenreglement, blijft voor de vaststelling van de aanspraak op pensioen artikel 4, lid 12 van dit pensioenreglement op hem buiten toepassing.

Artikel 21 Inwerkingtreding

1. Dit pensioenreglement is in werking getreden op 1 januari 1991 en laatstelijk gewijzigd per 1 juli 1999.
Met de inwerkingtreding is het vanaf 1 januari 1988 van kracht zijnde pensioenreglement van Stichting Pensioenfonds Andeno komen te vervallen.

2. Artikel 16, lid 1 treedt op 1 januari 1992 in werking ten aanzien van de premievrije pensioenaanspraken als bedoeld in artikel 12, lid 1, sub c.

Bijlage

Berekeningsgegevens

Franchise - artikel 4, lid 5

per 1-1-1991	NLG 28.998,-
per 1-1-1992	NLG 29.983,-
per 1-1-1993	NLG 30.580,-
per 1-1-1994	NLG 30.804,-
per 1-1-1995	NLG 30.804,-
per 1-1-1996	NLG 31.268,-
per 1-1-1997	NLG 32.206,-
per 1-1-1998	NLG 32.850,-
per 1-1-1999	NLG 34.082,-
per 1-1-2000	NLG 35.104,-

Berekeningsgrens - artikel 4, lid 6

per 1-1-1991	NLG 54.325,-
per 1-1-1992	NLG 55.955,-
per 1-1-1993	NLG 58.333,-
per 1-1-1994	NLG 59.208,-
per 1-1-1995	NLG 59.208,-
per 1-1-1996	NLG 60.099,-
per 1-1-1997	NLG 61.902,-
per 1-1-1998	NLG 63.140,-
per 1-1-1999	NLG 65.508,-
per 1-1-2000	NLG 67.473,-

WAO-uitkeringsgrens - artikel 10, lid 3

per 1-1-1991	NLG 71.517,-
per 1-1-1992	NLG 74.115,-
per 1-1-1993	NLG 74.865,-
per 1-1-1994	NLG 74.578,-
per 1-1-1995	NLG 74.578,-
per 1-1-1996	NLG 75.873,-
per 1-1-1997	NLG 76.844,-
per 1-1-1998	NLG 78.778,-
per 1-1-1999	NLG 82.831,-
per 1-1-2000	NLG 85.316,-

Maximum uitkeringsniveau arbeidsongeschiktheidspensioen - artikel 10, lid 6

t/m 1-1-1998	NLG 90.000,-
per 1-1-1999	NLG 93.375,-
per 1-1-2000	NLG 96.176,-

Bedragegrens - artikel 15, lid 3

per 1-1-1991	NLG 74.825,-
per 1-1-1992	NLG 77.070,-
per 1-1-1993	NLG 80.345,-
per 1-1-1994	NLG 81.550,-
per 1-1-1995	NLG 81.550,-
per 1-1-1996	NLG 82.778,-
per 1-1-1997	NLG 85.261,-
per 1-1-1998	NLG 86.966,-
per 1-1-1999	NLG 90.227,-
per 1-1-2000	NLG 92.934,-